herpy

ORMAR

Gray-banded Kingsnake

Lampropeltis alterna

Lampropeltis alterna är en smal kungsorm från Chihuahuaöknen i sydvästra USA och norra Mexiko, känd för sin silvergrå grundfärg med orange, röda och svarta tvärband. Den blir 70-120 cm, är lugn och sköts i ett torrt terrarium med klippliknande gömställen. I naturen äter den huvudsakligen ödlor, men i fångenskap tar den oftast möss, och den kan bli över 25 år.

Familj: Colubridae Tidigare namn: *Ophibolus alternus; Lampropeltis blairi; Lampropeltis mexicana alterna*

FAKTARUTA

DJURET

Vuxenstorlek	**70-120 cm** total längd inkl. svans
Livslängd	**15-30 år**
Aktiv	**I skymningen och på natten**
Levnadssätt	**Marklevande**
Biotop	**Öken och klippterräng**
Svårighetsgrad	**Nybörjare**

SKÖTSEL

Min. terrarium	**90 × 45 × 45 cm** L × B × H för 1 vuxet djur
Temperatur, dag	**20-28 °C**
Värmeplats	**29-32 °C**
Temperatur, natt	**18-22 °C**
Luftfuktighet	**30-50 %**
Vatten	**Vattenskål**
UVB	**Rekommenderas** Fergusonzon 2
Vintervila	**13-16 °C** 8-12 veckor
Föda	**Ryggradsdjur**
Hålls	**Ensamma**

AVEL

Fortplantning	**Äggläggande**
Kullstorlek	**3-13 ägg**
Inkubation	**55-70 dagar** vid 26-29 °C

SKYDD OCH PAPPER

CITES	**Ej listad**
EU-bilaga	**Ej listad**
IUCN	**Livskraftig (LC)**

Om arten

Lampropeltis alterna är en medelstor, smal kungsorm med släta, blanka fjäll, ett förhållandevis brett huvud som tydligt skiljer sig från halsen, och stora, framträdande ögon med rund pupill och silvergrå iris. Färger och teckning varierar mer än hos de flesta ormar. Grundfärgen är silvergrå till ljusgrå, och över den ligger tvärband i vitt, svart och orange eller rött. Hos djur av den breda typen är de orange banden breda, hos andra är de smala, och vissa djur saknar det orange helt. De två huvudtyperna betraktades tidigare som underarter, men är i dag samlade i en art.

Vuxna djur är 70-120 cm, de flesta omkring 90 cm, och det längsta kända djuret mätte omkring 145 cm. Nykläckta ungar är omkring 25 cm. Artnamnet *alterna* är latin för "växlande" och syftar på teckningen, där band och breda mellanrum växlar.

Arten hålls och föds upp mycket och finns i många lokalformer, till exempel från Langtry, Christmas Mountains, Hueco Mountains och River Road. Linjerna hålls ofta rena, så att bara djur från samma lokal paras med varandra. Det finns också avelsformer. Den här vägledningen handlar om själva arten, inte om färggenetik. *L. alterna* kan korsas med närstående arter som *L. leonis*, och sådana korsningar bör undvikas.

Djuret är lugnt och sällan bitigt och vänjer sig lätt vid hantering. Det är en nattlig och tillbakadragen orm som tillbringar mycket av tiden i gömställen.

Utbredning och livsmiljö

Lampropeltis alterna lever i Chihuahuaöknen och de angränsande bergen: i Trans-Pecos-området i västra Texas, i södra New Mexico och i norra Mexiko, där den förekommer i Coahuila, Nuevo León och Durango. Lämpliga livsmiljöer finns också i Chihuahua, men arten är inte säkert påvisad där. De flesta kända fynden är från Texas, även om större delen av utbredningen sannolikt ligger i Mexiko. Arten lever från omkring 400 m till 2.300 m över havet, och typlokalen är Davis Mountains i västra Texas.

Ormen ses sällan, eftersom den är nattlig och lever gömd i svårtillgänglig terräng, och de flesta fynd görs på vägar om natten.

> **Naturlig utbredning:** USA och Mexiko.

LIVSMILJÖ

L. alterna lever i bergig, torr terräng med klippor, branta sluttningar och ökenbuskar. Underlaget är oftast kalksten eller vulkanisk sten, och ormen uppehåller sig i skrevor, under stenar och i klippbranter. I Mexiko lever den också i tät, torr buskmark och högt uppe i tall-ekskog i Sierra Madre Occidental. Klimatet är varmt och torrt med stora skillnader mellan dag och natt och en sval vinter. Regnet faller huvudsakligen under monsunsäsongen på sommaren.

Djuret är nattligt och gömt, och stora delar av utbredningen är nästan utan vägar, så det ses sällan. Födan består huvudsakligen av ödlor, och den tar också små gnagare, grodor och ägg från marklevande fåglar, ödlor och ormar. Arten tål giftet från skallerormar.

Skötsel

TERRARIET

Ett vuxet djur behöver ett terrarium på minst 90 × 45 × 45 cm (längd × bredd × höjd). Arten är förhållandevis liten och kan bo i ett mindre terrarium än de stora kungsormarna, men är aktiv på natten och utnyttjar utrymmet om den får det. Ungar kan bo i ett litet terrarium eller en ventilerad låda, men ska flyttas när de inte längre kan sträcka ut sig.

Locket ska vara rymningssäkert och gå att låsa. Alla ormar hittar varje öppning, och en ung orm kan ta sig ut genom ett förvånansvärt smalt hål. Terrarier som öppnas framifrån med lås eller ett lock med klämmor är det säkra valet.

Botten kan vara en torr blandning av sand och jord, aspspån, papper eller hushållspapper. För en naturlig inredning används 40 % ren matjord, 40 % kokosfiber och 20 % lekplatssand i ett lager på 5-8 cm. Undvik cederträ och tall samt dammande botten. Ta bort avföring direkt, och byt botten helt var 2:a-3:e månad.

Inred med minst två gömställen, ett i den varma och ett i den kalla änden, så små att ormen ligger tätt i dem när den är hoprullad. Stenar, kork och grenar ger klättringsmöjligheter och en klippliknande miljö. Ett tredje gömställe med fuktig sphagnum eller fuktigt hushållspapper i en plastlåda med hål i sidan hjälper vid hudömsning. Djuret är tillbakadraget och visar sig mer ju fler gömställen det har. Djuren ska hållas var för sig.

TEMPERATUR

Terrariet ska ha en tydlig temperaturgradient, så att djuret själv kan välja plats. Under värmekällan ska ytan vara 29-32 °C, och i den kalla änden 20-24 °C. Luften i terrariet är 20-28 °C på dagen. Uppvärmning sker bäst med en halogenlampa eller en värmematta under ena änden, alltid styrd av en termostat, så att botten inte blir för varm. Värmen kan stängas av på natten, och temperaturen får gärna sjunka till 18-22 °C. Värmestenar får inte användas.

Djuren tål ganska stora svängningar. Om djuret hela tiden ligger på värmeplatsen, eller helt undviker den, ska temperaturerna justeras.

Vintervila är nyttig för hälsan och aveln och ökar ofta aptiten hos djur som äter dåligt. Djuren matas inte de sista 14 dagarna före nedkylningen, så att tarmen är tom. Därefter stängs värmen av, och temperaturen sjunker till 13-16 °C i 8-12 veckor. Det ska alltid finnas friskt vatten, och djuret kontrolleras varje vecka.

Läs mer: Värme och temperatur Läs mer: Vintervila och årstider

LUFTFUKTIGHET OCH VATTEN

Arten kommer från ett torrt område och ska ha en låg till måttlig luftfuktighet på 30-50 %. Högre värden under längre tid ger hudproblem och luftvägsinfektioner. Terrariet ska ventileras väl, och botten ska vara torr.

En skål med friskt vatten ska alltid stå framme, men den ska inte vara så stor att den höjer luftfuktigheten. Byt vattnet varje vecka och rengör skålen.

När ögonen blir blåaktiga före hudömsningen ställs ett fuktigt gömställe fram: en plastlåda med hål och fuktig sphagnum eller papper. Djuret använder det av sig självt och ömsar huden i ett stycke.

Läs mer: Luftfuktighet, sprayning och ventilation

LJUS OCH UVB

Arten är nattlig och gömd och får i naturen bara lite solljus. UVB är inte nödvändigt, men rekommenderas av hänsyn till välbefinnandet. Använd ett T5 HO-rör på 5-6 % UVB över ena sidan av terrariet, så att det blir ett UV-index på 1-2 på solplatsen och goda gömställen utanför ljuset (Ferguson-zon 2). Rören byts var 12:e månad.

Ljuset är tänt omkring 12 timmar, och dagslängden följer årstiden. Det får inte vara ljust på natten.

Läs mer: Ljus och UVB

UTFODRING

I naturen är ödlor huvudfödan, men i fångenskap äter djuren oftast upptinade, frysta möss, som är den säkraste kosten. Erbjud inte levande gnagare, för de kan bita och skada ormen. Använd mjuka matpincetter och välj bytesdjur som högst är 1,5 gånger så tjocka som ormen på det bredaste stället.

Ungar tar ibland bara ödlor i början. Om en nykläckt unge inte vill äta kan en fryst, upptinad nyfödd mus gnuggas med en ödla, till exempel en anolis eller en husgecko, så att doften lockar. Det hjälper också att kyla ner djuret till 10-16 °C i en månad och sedan värma upp det långsamt igen. Djur som har fått ödlor byter oftast till möss efter några få måltider.

Matningsfrekvens: - Nykläckta: var 5:e-7:e dag med nyfödda möss. - Unga: var 7:e-10:e dag. - Vuxna: var 10:e-14:e dag med en liten vuxen mus.

Variation i kosten gör djuret mindre kräset: då och då kan vaktelägg, unga vaktlar eller små ödlor användas. Ge ingen föda under vintervilan. Hantera inte djuret de första två dygnen efter en måltid, så att det inte kräks upp maten. Hela bytesdjur täcker behovet, så tillskott behövs inte.

BETEENDE OCH HANTERING

L. alterna är lugn och tolerant och passar bra som första orm. Ge ett nytt djur omkring två veckor i fred, och börja hantera det när det äter regelbundet. Håll tillfällena korta, stöd kroppen med båda händerna och låt ormen krypa fritt mellan händerna utan att hålla den för hårt. Om den hålls för hårt kan den avge illaluktande sekret eller nafsa.

Ett djur med starkt födobeteende kan förväxla en hand med föda. Rör därför lätt vid djuret med ett redskap innan handen sticks in i terrariet, så att det vet att det inte är matdags. Djuret är nattligt och visar sig mest på kvällen.

Arten äter andra ormar, och djuren ska därför hållas var för sig. Djuret har ingen nytta av sällskap, och håll aldrig två tillsammans utom vid parning.

Avel

KÖNSMOGNAD OCH KÖNSBESTÄMNING

Hanarna har en längre, bredare svansrot med plats för hemipenerna, och könet bestäms säkrast med en sond, som bara en erfaren person bör använda. Storlek och kondition betyder mer än åldern, och djuren ska vara i god kondition innan de sätts i avel. Åldern för könsmognad är inte dokumenterad för arten.

PARNING

Parningen följer på vintervilan. Efter nedkylningen under vintermånaderna värms djuren långsamt upp och matas igen, och parningen sker på våren när honan har ömsat hud. Sätt alltid in hanen hos honan under uppsikt, och skilj dem åt igen efter parningen. Upprepa introduktionen med några dagars mellanrum tills honan är parad. Hanar slåss och ska inte hållas tillsammans. Mata bara när djuren är åtskilda.

Vintervilan före avel varar 8-12 veckor vid 13-16 °C.

ÄGGLÄGGNING OCH KULLAR

Honan lägger äggen under försommaren. En kull är 3-13 ägg, och de flesta honor lägger en kull per år. Ge henne en äggläggningslåda med fuktig vermikulit eller sphagnum, och ge henne rikligt med föda efter läggningen, så att hon kan återhämta sig. Honan vaktar inte äggen.

INKUBATION

Ta försiktigt ut äggen och vänd dem inte. Lägg dem på fuktig vermikulit i en sluten behållare med ett par små lufthål, och begrav dem inte. Vermikuliten ska vara fuktig, men inte så blöt att vatten kan vridas ur. Temperaturen är 26-29 °C, och äggen kläcks efter omkring 9 veckor (55-70 dagar). Vid lägre temperatur tar det längre tid. Ungarna blir kvar i ägget en dag eller två medan de tar upp gulesäcken. Hjälp inte till med kläckningen. Inkubationstemperaturen är densamma som för andra kungsormar.

UPPFÖDNING AV UNGAR

Nykläckta ungar är omkring 25 cm och äter först efter den första hudömsningen. Sätt varje unge för sig i ett litet terrarium eller en ventilerad låda med gömställe, vatten och en värmekälla, för de äter upp varandra och får aldrig hållas tillsammans. Efter första hudömsningen erbjuds en nyfödd mus. Vissa ungar äter bara ödlor i början, och då kan det hjälpa att ge musen ödlans doft. När de växer ökar man bytets storlek och frekvensen gradvis. Vägrar de äta, kontrollera temperaturerna och försök igen efter en vecka. En kort nedkylning kan hjälpa dåliga ätare.

Hälsa och vanliga misstag

De flesta problem beror på fel i uppställningen. De typiska är:

- Fetma vid för stora eller för täta måltider.
- Hudömsningsproblem vid för torr luft: ge ett fuktigt gömställe när ögonen blir blåaktiga.
- Brännskador från värmestenar och oskyddade värmelampor.
- Luftvägsinfektion vid kall och fuktig luft: djuret andas med öppen mun eller har snuva.
- Osmält föda under nedkylning, om djuret inte har fastat före vintervilan.
- Kvalster och inre parasiter, särskilt hos vildfångade djur. Använd uppfödda djur och sätt nya djur i karantän.
- Bett från levande bytesdjur. Använd upptinade djur.

Ett friskt djur har klara ögon, en fyllig kropp och äter regelbundet. Väg djuret varje vecka, för en plötslig viktminskning är ofta det första tecknet på sjukdom. Reptiler döljer sjukdom, så sök en veterinär med erfarenhet av reptiler om djuret inte äter, tappar i vikt, andas med öppen mun eller verkar slött.

Läs mer: Karantän och hygien Läs mer: Köp av djur: uppfödda djur, vildfångst och transport

Fråga alltid dina kunniga bekanta

Guiden är ett bra ställe att börja på, men den kan inte ersätta erfarenhet. Djur är olika, och mycket av det viktigaste lär man sig av dem som har hållit arten i åratal. Prata med en uppfödare, en erfaren djurhållare eller en veterinär med kunskap om kräldjur och groddjur innan du skaffar djuret - och igen om något verkar fel.